

SLNIEČKO 2

Andrej Sliacky

ČÍTANIE

AKO SA NARODILO SLNIEČKO

Pred deväťdesiatimi piatimi rokmi začal vychádzať časopis *Slniečko*, najobľúbenejší literárno-umelecký časopis pre deti.

Okrem *Slniečka*, ktoré práve držíte v rukách, milé deti, vychádza u nás dosť detských časopisov. Kedysi dávno, keď boli deťmi ešte vaši pradedkovia a prababky, časopisy pre deti sa dali ľahko zrátať na prstoch jednej ruky.

V tom čase v Turčianskom Svätom Martine mladý Štefan Krčméry, básnik, historik, správca a tajomník Matice slovenskej premýšľal nad tým, ako by si deti obľúbili čítanie.

„Veď ako si ho majú obľúbiť,“ uvažoval, keď to, čo čítajú, sa nedá čítať. A je úplne jedno, či je to v šlabikári alebo v čítanke. Všade iba napomínanie, príkazy a zákazy... A veď ani tá moja Včelka nie je iná.“ Akoby sa zahabnil za časopis, ktorý pred dvomi rokmi sám založil.

A vtedy sa rozhodol. Musí vymyslieť a začať vydávať nový časopis. Taký, ktorý by si deti trhali z rúk a ktorý by potajomky, keď už ony budú spať, čítali aj ich tatkovia, mamky a starí rodičia.

Lenže ako ten časopis nazvať? Ako tak rozmýšľal, odrazu spoza tmavých chmár vyskočilo slniečko a nakuklo do Krčméryho pracovne.

„Už to mám,“ zvyškol od radosti, „časopis sa bude volať *Slniečko*!“

A tak sa nový detský časopis, ktorý začal vychádzať 1. septembra roku 1927, aj volal. Jeho prvým šéfredaktorom sa stal Krčméryho spolupracovník Rudolf Klačko. Po roku však Štefan Krčméry ochorel a lámal si hlavu nad tým, kto by pokračoval v redigovaní časopisu.

Jedného dňa strčilo cez otvorené okno jeho pracovne hlavu akési strapaté pehavé chlapčisko a vraví:

„Náš pán učiteľ by to vedel. Keď on rozpráva, ani nedýchame... a keby ste vedeli, aké pekné rozprávky píše,“ mlelo chlapčisko, „a nie iba rozprávky, ale aj povesti...“

„A ako sa volá ten tvoj učiteľ?“
„Váh... nie Váh, ale...“

„A ako? Dunajský?“

Chlapec bezradne pokrútil hlavou.

„A ty sa ako voláš?“ pousmial sa Krčméry.

„Ja som Jožko Mrkvička,“ vyhrklo chlapča a bolo preč.

Je obrovské šťastie, že mu Krčméry uveril.

Na druhý deň si zašiel do martinskej meštianky a pýta sa učiteľov:

„Vážení kolegovia, ktorý z vás sa volá Potok, alebo tak...“

Učitelia sa pobavene pozreli po sebe. Potom jeden z nich, taký s guľatučkou tvárou a veselými očkami za okrúhlymi čiernymi okuliarmi povie:

„Ak ráčite hľadať Hronského, tak to som ja.“

A bola ruka v rukáve. O pár dní už Jozef Cíger Hronský nebol učiteľom, ale šéfredaktorom *Slniečka*.

O niečo neskôr do Hronského pracovne nakukol Jožko Mrkvička.

„Ty?“ zadivene sa pýta šéfredaktor.

„Čo by si rád?“

„Ja, ... ja...“ jachce Mrkvička, „...ja by som tiež chcel písať do *Slniečka* ako vy.“

Hronskému div že nezabehlo.

„A už si dakedy niečo napísal?“ zmohol sa na slovo.

„Ojojjoj!“ kývlo rukou chlapča a z plátennej kapsičky vybralo za hrst popísaných papierikov.

Šéfredaktor po jednom z nich siahol... aj po druhom, po treťom. Čím viac čítal, tým viac sa mu chmúrila tvár:

„Ale veď,“ zajachtal, „to je hrôza... chyba na chybe!“

„Takže nechcete?“ Mrkvička sa takmer rozplakal.

„Nie,“ pokrútil Hronský hlavou. „Keby som to urobil, *Slniečko* by nikto nekúpil.“

Ako áno, ako nie, jeden z Mrkvičkových lístkov sa dostal do tlačiarne, v ktorej tlačili Slniečko, a objavil sa v jeho najnovšom čísle.

„To je koniec!“ zaúpel Hronský. „Už zajtra nám prinesie poštár listy, v ktorých školy odmietnu naše Slniečko.“

A naozaj. Deň čo deň poštár vláčil do redakcie plné tašky listov. Lenže nie takých, akých sa šéfredaktor obával. Stovky detí písali, že sa chcú kamarátiť s Mrkvičkom, lebo niečo také veselé ešte

nečítali. A že nevie pravopis? Práve na tom sa najviac smejú.

Nuž čo iné ostávalo Jozefovi Cígerovi Hronskému? Ísť pred školu a počkať si na Mrkvičku.

„Pán kolega,“ oslovil vážne prekvapeného chlapca, „odteraz si redaktorom Slniečka. A pravopis,“ dodal, „s tým si naozaj starosti robiť nemusíš, práve naopak,“ usmial sa šibalsky.

Mrkvičkovi zažiarili oči. A takto mu žiaria už deväťdesiat päť rokov.

Lenka Šafranová PREČO?

Prečo je slnko zubaté?

Lebo sa bojí zubára.
Robí z komára somára?
Poviem ti to po lopate.

Zuby má ako lopaty?
Vyčkaj, neskáč mi do reči.
Dá sa to vôbec vyliečiť?
Nech je kráľ slnko usmiaty.

Nalepím všade plagáty,
„Hľadá sa ten, čo dokáže
povolať zuby do stráže!“
Čo keď to zvládneš iba ty?

Urobím v ústach poriadok,
aký svet jakživ nevidel.
Slnčný úsmev na pridel
nahradí kolo prehládok.

Prečo je tma čierna?

Lebo nemá okno,
ani malú dieru.
Kto by v nej chcel bývať,
ostať na večeru?

Chovať čiernu mačku,
čo sa v tmisku stratí,
vyjsť si pred tmou na dvor,
nevedieť sa vrátiť?

Keď je všetko čierne,
zavolajme ráno.
Poráta sa za nás
s tou tmou nevetranou.

Prečo sa ozvena vracia?

Lebo jej je samej clivo.
V kapse má spiatočný lístok,
nebaví ju tichý život.

Túži po hlbokej piesni,
spievanej bezodným basom.
Ako vie, kam za ňou odísť?
Riadi sa vnútorným hlasom.

Kamaráti,

A viete vi čo? Mój táto minule pozeral telesórzor a ~~myslel~~ myslel som si že sa mu už úplne pokazil lebo obraz bol len čierny a biely. On však a vtedy šesko bolo také čierno-biele.

Oskušal som si ~~to~~ vrobiť také špeci okuliare. Vzal som tatove čo mal položené na novinách a jedno sklo som sa nafarbilo bielou a jednou čiernou fixkou. Čo som však videl ma tak vystrasilo že som ich hneď ráčej nahodil ďaleko preč! Noa viete vi čo?

Hmmm...
Kam som len tie okuliare dal...

Tak koma teda podíšte! Co to musel byť za svet keď na bielych hranolkách bol čierny kečup nje? A to bi som kcel vidieť ako vtedy musela vizerat jesen! A vôbec neviem ako bi som si v takom svete vibral rmmzzlinu!!!

Som ráť že sú na svete farby a že ich je sag veľa a že ich všetky môžeme nosnat. Lebo ani čierne rmmzzlina či biele hranolki bi neboli najhorské! Ale keby tak slnčko bolo sivé! A dúha! To ráčej ani nebudem vidieť! A neviete náhodou, kde sú tatove okuliare? Lebo sa pital...
Váš Joško Mukvička

RUŽINOVSKÁ VÍLA MARÍNA

SRDCE
NA MIESTE

Ľudia kedysi v stredoveku nemali priezviská. Len mená a ešte prímená, ktorými sa líšili od ostatných. Bolo bežné, keď sa chlapi volali Michal Mlynár, Juraj Kováč, Ján Tesár či Jozef Strelec.

Aj moji predkovia mali prímeno – Brat. Asi preto, že sa pobratali s celým svetom. Potom stáročia plynuli a prímeno sa zmenilo na priezvisko. Je nezvyčajné. Na jednej strane také hravé, huncútske, že ľudia mi pri zoznamovaní ani neveria, že sa tak naozaj volám, na druhej strane trochu záväzné, lebo jeho nositeľ by nemal byť odlúd.

Moje priezvisko je spojené aj s mojím rodným mestom. Som naň hrdý. Nepochybne je raritou, že niekto, kto sa volá Brat, sa narodil v Bratislave. Preto už asi tušíte, že moje srdce je spojené práve s ňou.

Mám rád toto mesto. Nepatrí medzi európske giganty ani nehýri architektonickými pokladmi ako Praha, Viedeň či Budapešť. Ba tí, ktorí si k nemu nevytvorili vzťah, ho nazývajú najväčšou dedinou Slovenska. Možno aj majú pravdu, veď my Slováci sme vidiecky národ. Dokonca aj povahy máme také... Ale nie o tom som chcel. Radšej o mieste, čo nosím v srdci.

Narodil som sa na západe, takmer celý život som žil v strede a posledných dvadsať rokov je zo mňa východniar. Teraz však nehovorím o Slovensku. Mám na mysli územie ruží, miesto, kde ich je široko-ďaleko najviac a kde očarujúco rozvoniavajú od jari do neskorej jesene. Nikdy som nebyval inde, tu mám svoje korene, tu som prišiel na svet a odtiaľto aj odidem. Moje srdce patrí Ružinovu.

Roman Brat je spisovateľ, scenárista a prekladateľ. Dlhé roky pracoval ako redaktor v Slovenskom rozhlase a v televízii. Rád prekladá zo španielčiny, ale najradšej píše pre deti. Napísal pre ne veľa kníh, ktoré získali mnohé ocenenia. K tým najznámejším patria: Tvrdohlavý baran, O malom obrovi, Můj anjel sa vie biť, Mordovisko, Ako našťvať Rimana, Zlo nemá kúzlo či Stratený kráľ... Španielsky kráľ Juan Carlos I. udelil Romanovi Bratovi vyznamenanie Kríž Oficiára Rádu za občianske zásluhy za šírenie hispánskej kultúry.

hispánsky – týkajúci
sa španielskeho
jazyka a kultúry

Od svojich štyroch rokov až do svojich štyridsiatich štyroch som žil v Ružovej doline. Tu som ako chlapec vyhrabával nábojnice z druhej svetovej vojny, po tomto vtedy zaburinenom území sme utekali s kamarátmi pred „zúrivými Nemcami“, ktorých sme zas potom naháňali my – odhodlaní, bojovní partizáni. Inokedy sem prihneli svoje stáda ziskuchtiví kovboji a čoraz bezohľadnejšie napádali úbohých Indiánov, ktorí bránili svoje prerie. Tu sa konali aj moje prvé atletické preteky: behy, skoky, vrhy a hody. Dodnes som súťaživý typ. Tu sme si stavali v lete bunkre, čo nás ukryvali pred pomyselným nepriateľom a dávali nám pocit výnimočnosti. Lebo taký bunker bol vlastne dom, v ktorom sme nepozorovane spriadali kadejaké plány. Keď udreli zimy, vtedy aj v Ružinove bývali tuhé ako na severnom póle, stavali sme si klziská z mantinelov, pochádzajúcich z neďalekých stavieb. Tu som robil svoje prvé kroky na korčuliach, zvaných harifaky, tu som neskôr lietal na kanadách a dával svoje prvé blafáky. Na ihrisku som si cibril futbalovú techniku a v neďalekej škole zas hrával basketbal a hádzanú.

Keď som vyrástol, ako mládenec som už tak veľmi nebehal za pukom či loptou, ale za babami. To malo pre mňa zrazu oveľa väčšie čaro než šport.

A potom som si našiel svoju veľkú lásku – vílu knihomoľku. A zalúbil som sa nielen do nej, ale aj do kníh, o ktorých sme spolu veľa hovorili, o ktorých sme vášnivo diskutovali, a neraz sa o nich aj pohádali. A tak mi vďaka nej knihy výrazne vstúpili do života. Víla knihomoľka sa narodila v Starom Meste, no včas sa presťahovala do Ružinova. Dostatočne včas, aby som ju spoznal v uliciach našej štvrte. S tou vílou žijem dodnes a splodili sme spolu fúru detí: dve naozajstné a desiatky knižných. Toto by sa nám nikde inde nepodarilo, lebo len v ružovo-omamnom Ružinove sa dejú zázračné veci.

Tu som doma. A hoci ma odnepamäti lákali cudzie kraje, najmä tie hispánske, bohaté svojou históriou a kultúrou, nepodľahol som ich volaniu. Núkali mi bohatstvo poznania, dobrodružstvo objavovania, nekonečný prísun zážitkov, ale ja som už dávno zistil, že moja fyzická i duševná energia je spätá s domovom, s miestom, čo slávi bratstvo a je mojou ružovou záhradou.

V nej sa nedávno narodila moja ďalšia víla – víla Marína. S mojou najmenšou vílou teraz podnikám prechádzky po našej rozprávkovej štvrti. Sprevádzam tentoraz ju, aby som jej ukázal tajuplné zákutia, odhalil odveké tajomstvá a naučil ju vnímať farby sveta. V našej rodine je v poradí už treťou vílou knihomoľkou a ja verím, že raz, keď príde čas, preberie od nás schopnosť rozprávať magické príbehy, ktorými oblaží všetkých ľudí dobrej vôle. Jej meno ju k tomu zaväzuje.

SÚŤAŽNÁ OTÁZKA

Napište nám, ako sa volá naša nádherná básnická skladba o láske, ktorá má 2900 veršov a je zároveň najdlhšou lúbostnou básňou na svete.

Odpovede posielajte do konca októbra na adresu: Slniečko, Literárne informačné centrum, Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava

alebo na e-mail: slniecko-sutaze@litcentrum.sk.

Z autorov správnych odpovedí vyžrebujeme troch a odmeníme ich knihou Romana Brata. Ostatných zaradíme do koncoročného žrebovania o slniečkarský bicykel.

Silvia Kaščáková

Ako Paľko Dobšinský zbieral rozprávky

Takto sa volá kniha veršovaných príbehov, ktoré milo, krásne ale aj veselo rozprávajú o tom, ako sa malý Paľko Dobšinský stal slávnym zberateľom ľudových rozprávok.

Z tejto knižky, ktorú vypravilo do sveta občianske združenie FACE v edícii Slniečkovo, čítali autorka Silvia a ilustrátorka Zuzka na Evanjelickej fare v Drienčanoch, kde Pavol Dobšinský písal svoje rozprávky.

Toto stretnutie pripravilo mesto Revúca, ktorá je tento rok Mestom kultúry.

O ceste

Vybral sa z domu do domu,
preplával rieky, zliezol skaly,
od všetkých chcel len jedinú,
aby rozprávku povedali.

Ticho počúval každý príbeh,
čakal, kým srdce zabúši.
A len tak si ho šikovne
zapísal navždy za uši.

Paľko bol skrátka veľký pán,
ktorý si strašne dlhú vetu
dokázal dlho pamätať
bez mobilu a bez tabletu!

Chodil po cestách hore-dole,
zbieral rozprávky ako huby.
Aj keď nebolo po daždi,
na príbehy si brúsil zuby.

Ukladal si ich do košíka
alebo rovno do košele?
Páni, musel mať skvelý sluch,
aby ich domov zobral celé.

Všetky prepísal do zošita,
nosil ho v taške na pleci,
no nazbierané rozprávky
nesušil nikde na peci.

Spojil ich, všetky strany zošil,
ledva mu na prácu stačil dych,
a potom skákal po povalu,
že má najkrajšiu knihu kníh.

MOST MEDZI LETOM A ZIMOU

DETI
V ZELENOM

Ked' prší v októbri, nastávajúci rok bude dobrá úroda

V prvej polovici októbra obdivujeme farebné listy na stromoch a tešíme sa z babieho leta. Koncom mesiaca sa zvyčajne ochladí, privalia sa studené dažde, listy stratia farbu a skončia v blate. Hubári sa však tešia z dobrých úlovkov. Október je mesiac spracovania ovocia, zeleniny a vína. Na Záhorí v Stupave je známa slávnosť kapusty – Dni zelá.

Sťahovanie vtákov vrcholí

Hoci letia do teplých krajín, neletia za teplom, ale za potravou. Pred dlhou cestou sa musia doma vykrmiť. Niektoré až na dvojnásobnú hmotnosť. Tuk v tele počas letu premieňajú na energiu.

Kedy majú chudnúť a kedy pribrať, riadia v ich tele hormóny. Sú veľmi dôležité, aby v tele všetko navzájom fungovalo. Hormóny sa tvoria aj v rastlinách. Niektoré rast podporujú, iné ho brzdia. Používajú sa aj umelo pri zakoreňovaní odrezkov izbových kvetín.

Prekvapenie roka

Tento rok u nás prvýkrát zahniezdila lastovička skalná. Táto príbuzná lastovičky domovej bola u nás doteraz neznáma. Jej hniezdo objavil jaskyniar, znalec vtákov a pracovník Národného parku Slovenský kras Štefan Matis. Lastovičky skalné, podobné beloritkam, lietajú veľmi rýchlo, obratne a vydávajú nenápadné zvuky. Zahniezdili v Malej Fatre. Tieto lastovičky nemusia odlietať do teplých krajín, ale v svojich skalných hniezdach môžu aj prezimovať.

Aj lastovičky domové pôvodne hniezdili v jaskyniach a pod skalnými prevismi. Už roky si však stavajú hniezda blízko ľudských obydli, kde si nájdu viac potravy. Vďaka nim máme doma menej múch.

Chveje sa ako osika

Tak sa hovorí o niekom, kto sa trasie od zimy či od strachu. Topoľ osikový (osika) nie je slabý stromček. Je to pevný vysoký strom so sivozelenou „bradavičnatou“ kôrou. Chvejú sa iba jeho listy. Rastú na dlhých stopkách, a preto sa rozhybu už pri slabom vánku. Vytvárajú pritom zaujímavú hru striedania svetla a rôznych odtieňov zelenej. Mení sa podľa toho, či sa listy obrátia tmavšou vrchnou stranou, alebo svetlejšou spodnou. Kôra osiky, podobne ako kôra jej príbuznej vrbu, je liečivá.

Repná kampaň

Cukrová repa je okopanina. Aby dobre rástla, treba ju hnojiť a okopávať. Na jar sa repa sadi, na jeseň zberá a sladké korene repy – bul'vy putujú do cukrovaru. Tam ich očistia, narežú na rezky, odšťavia, šťavu vyčistia, zahustia a počkajú, kým vykryštalizuje na cukor.

Z repy nič nevyjde nazmar. Listy sa zaorú do pôdy, rezy bul'vy po odštavení zjedia zvieratá. Nevyhodí sa ani šťava, z ktorej sa už nedá získať cukor. Z hnedočiernej hustej melasy sa vyrába lieh, kvasnice i kyselina citrónová. Po vyčistení sa melasa predáva ako zdravé sladidlo.

U koní je chuť na sladké spojená s chuťou trávových semien ešte z čias, keď žili vo voľnej prírode. Preto kone dostávajú pri výcviku kocku cukru alebo mrkvu. Rýchlejšie sa učia a lepšie poslúchajú.

Ján Uličiansky

ŠKRIATOK BREPTÍK

a globálne opeľovanie

Škriatok Braňo Breptík Jr., teda... junior, bol potomkom slávneho škriatkovského jazykovedca Dr. Branislava Breptíka staršieho. Napriek tomu, že bol maličkým škriatkom, mal v živote obrovské šťastie. Podarilo sa mu totiž dostať zamestnanie v internetovom Rádiu Junior, ktoré vysiela pre deti.

Breptík mal na starosti, aby vybrané rozprávky vo vysielaní boli bez jedinej chybičky. Nemal však vždy trpezlivosť zaoberať sa iba tým, že kde bolo, tam bolo...

„S tým, čo sa stalo v rozprávkach, sa už nedá nič robiť,“ premýšľal škriatok Breptík. „Ale s tým, čo raz s nami bude, možno áno.“

Preto sa občas vkradol do vysielačieho štúdia a počúval, o čom sa tam múdri ľudia rozprávajú. Jedného dňa sa schoval medzi papiere, ktoré mal pán redaktor porozkladané na stole, a započúval sa do rozhovoru o globálnom otepľovaní Zeme.

Do mikrofónu hovoril múdry pán v okuliaroch, ktorý rozprával o tom, ako môžu našu Zem ovplyvniť klimatické zmeny. Z rozhovoru pána redaktora s vedcom bolo zrejmé, že s otepľovaním to bude čoraz horšie.

Niektoré decká by sa možno zaradovali, že bude u nás večné leto a už nikdy nebudú musieť nosiť zimné čiapky a rukavice.

S tým otepľovaním však nie sú žarty. Kvôli nemu sa na severnom póle topia ľadovce, dvíhajú sa hladiny svetových morí a ľudia, ktorí žijú na pobreží, sa môžu vážne obávať, že ich krajiny budú raz pod vodou.

OU... OU... OU...

Nechceme si to ani len predstaviť, že by svet prišiel o talianske Benátky alebo Holandsko s veternými mlynmi a tulipánmi.

„Aj tie sa časom môžu ocitnúť pod hladinou mora?“ opýtal sa pána vedca zdesený redaktor.

„Ak ľudstvo nebude niečo robiť s globálnym OPEĽOVANÍM, tak zaiste,“ prikývol vedec a zamračil sa.

Redaktor sa odmlčal. Nevedel, či sa pán vedec pomýlil, alebo je to naozaj tak, že ľudia musia sami začať globálne opeľovať kvety, ak sa nechcú raz-dva ocitnúť pod morom.

Ale kdeže! To sa len škriatkovi Breptíkovi zasa raz podarilo našepkať niekomu v živom vysielaní parádny brbt.

Od radosti začal robiť po papieroch na stole kotrmelce. Redaktor si nič nevšimol. Bol v strese, ako v rýchlosti uviesť na správnu mieru, že ľudstvo sa musí brániť O-TEP-LO-VA-NIU, a nie opeľovaniu.

UF!

V každom prípade, v štúdiu začalo byť poriadne horúco. Redaktor rýchlo siahol po fľaši so studenou vodou, v rozrušení sa mu však vyšmykla a voda sa rozliala po stole.

POMOC!

Voda zmáčala všetky papiere, na ktorých boli pripravené ďalšie otázky

pre hosta. Breptík bol celý mokrý. Kým sa toto dialo, rádio hralo pesničku Waterloo. Pohotovú zvukár v réžii zachraňoval situáciu, ako sa dalo. Po pesničke sa redaktor hostovi poďakoval a vyjadril presvedčenie, že ľudstvo našej planéty dostane rozum a že globálne otepľovanie nakoniec nerozpustí všetky ľadovce sveta.

NO HURÁ!

Svet bude možno zachránený, no škriatkovi Breptíkovi hrozilo, že príde o život! Spotený redaktor totiž zavolať na vzduchotechnické pracovisko, aby

do štúdia okamžite pustili klímu. O chvíľu sa ozvalo bzučanie a v štúdiu nastal prievan. Človek by ho sotva cítil, no pre škriatka Breptíka, to bol hotový hurikán. Vzdušný vír, ktorý vháňal do štúdia chladný vzduch, ho vyniesol do výšky. Breptík sa len tak-tak oboma rukami zachytil mriežky, ktorou zas vydýchaný vzduch prúdil do útrobov potrubia.

POMOC!

„Hej, ty trúba! Vypni to! Vypni to!“ kričal škriatok Breptík, čo mu sily stačili, no márne.

Takto sa predsa nemôže skončiť príbeh rozhlasového škriatka! Veď v žiadnej rozprávke nemôže chýbať... čo?! Predsa šťastný koniec.

CILILING!

V štúdiu konečne vypli klimatizáciu. V tom okamihu prúd vzduchu, ktorý ťahal škriatka Breptíka do potrubia, ustal. Škriatok sa pustil mriežky a capol rovno do mäkkého moderátorského kresla. Párkrát sa od neho odrazil, ako by to bola trampolína.

HOP!

HOP!

HOP!

Škriatok Breptík mal naozaj rozprávkové šťastie, že sa nerozčapil na zemi ako palacinka. V tej chvíli si uvedomil, že náhle zmeny klímy sú pre život naozaj nebezpečné a že na to môžu doplatiť aj rozprávkoví škriatkovia.

CILILING!

Pokračovanie nabudúce

Listy mame

Fotografka, režisérka a scenáristka Miriam vytvorila knihu, v ktorej chlapec píše listy mame.

Tou mamou je matka Zem. To ona nám všetkým umožňuje dýchať, piť, jesť a tešiť sa z každodenných zázrakov. Aj vy jej môžete napísať pekný list alebo pohľadnicu ako poďakovanie za život. A možno sa spolu s touto knihou naučíte aj ekologickejšie a jednoduchšie žiť.

O vode

Na vrchole sopky Ok na Islande ležal tisícky rokov biely ľadovec Okjökull. V lete roku 2019 zmizol. Ostala tam iba pamätná tabuľa, že tam bolo tóóóľko veľa snehu oddávna až do roku 2019. Na tej tabuľke je odkaz, že by sme sa mali snažiť, aby sa neroztopili aj ostatné ľadovce. Je tam ešte jedno číslo, 415 ppm CO₂, čo je množstvo oxidu uhličitého nameraného v máji toho roku. Je to vraj veľmi vysoké číslo. Tento plyn, ktorý je výsledkom ľudskej činnosti, spôsobuje, že sa ľad topí. K jeho nárastu prispieva rúbanie lesov, dym z komínov farbičiek, vyrábanie ohromného množstva vecí, ktoré ani nepotrebujeme... Ktovie, aký údaj je nameraný teraz, keď ti toto píšem.

Prvýkrát v histórii ľudstva sme pochovali ľadovec.

Roztopili sme ho.

O strojoch

Ak tomu dobre rozumiem, za to, že je nás príšerne veľa, môže asi aj to, že vieme lepšie liečiť smrteľné choroby. Vieme veľa o veľkých chorobách, ale o celkom miniatúrnych baktériách skoro nič.

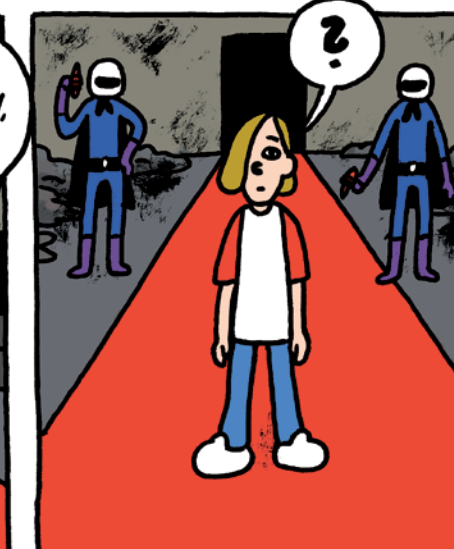
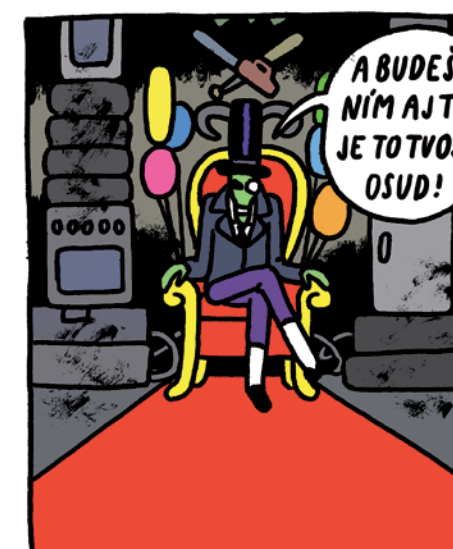
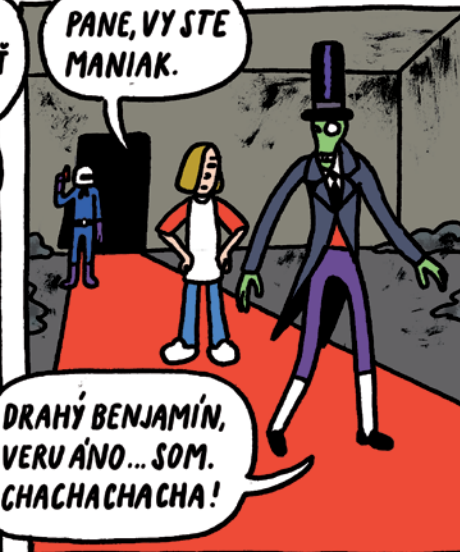
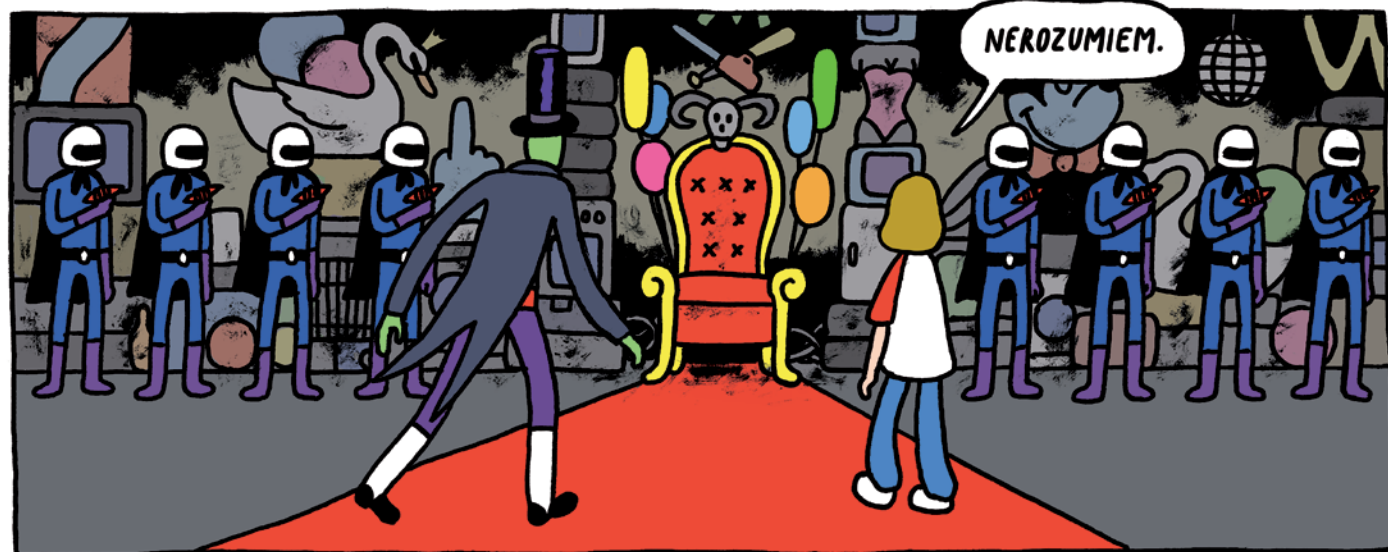
Vírusy nás usmrcujú tak, ako my rúbeme stromy v lese. Stromy padajú a tie ostatné sa prizierajú, čakajú, kedy padnú aj ony.

Občas sa k stromom priviažu ľudia a vlastným telom sa postavia bagrom, v ktorých sedia drevorubači, ale prídu policajti a zoberú ich do väzenia. Za to, že chránili stromy, lebo ony samy sa silným strojom brániť nevedia.

TOVÁREŇ STRATENÝCH SNOV 11.

ANDREJ KOLENČÍK & MAREK RUBEC

POKRAČOVANIE NABUDÚCE.

FESTIVAL BAB

Festival BAB – Bienále animácie Bratislava – vznikol v roku 1985 ako súčasť BIB – Bienále ilustrácie Bratislava. Dnes už je významnou celosvetovou súťažnou prehliadkou animovaného filmu. Tento rok je do súťaže prihlásených vyše 1700 filmov z 97 krajín. Najlepší film bude opäť odmenený cenou Viktora Kubala – otca slovenskej animácie.

Počas 16. ročníka festivalu diváci budú môcť sledovať filmy online, na obrazovkách RTVS a priamo v kinách. A to nielen v Bratislave, ale aj v Trnave, Hlohovci, Piešťanoch, Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Poprade, Prešove a Košiciach.

Bližšie informácie o programe nájdete na sociálnych sieťach, webovej stránke BIBIANY a Festivalu BAB.

www.festivalbab.sk
www.facebook.com/festivalBAB
www.instagram.com/festival.bab

Organizátorom festivalu je BIBIANA, medzinárodný dom umenia pre deti s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Milé deti,
keď si vymalujete túto maľovanku a pošlete ju na adresu:
BIBIANA, Festival BAB,
Panská 41, 815 39 Bratislava,

piatim vyžrebovaným šťastlivcom pošle BIBIANA
pekné festivalové darčeky.

Maľovanky môžete aj naskenovať a poslať na mailovú adresu:
info@festivalbab.sk

Čítame s Osmijankom, pridaj sa aj ty!

Milí kamaráti!

Ojojó, to bolo leto! Ako v tej hre, keď niečo hľadáte a ostatní vám napovedajú: Teplo, teplo, teplejšie, horí!

Ja Osmijanko, môj kamarát Osmidunčo a moje osmipomocničky sme pre vás aj v tej spare pripravili čerstvú Osmijankovu literárnu záhradu.

Osmidunčo stále hľadal nejaký tieň a zakaždým nad'abil na zopár super príbehov. Vždy zaštekal a ja som ich postupne zbieral a to sú tie správne semienka do našej záhrady. Všetky som ich uložil do mojich ôsmich kapsičiek, ktoré

nájdete v novom súťažnom zošite. A vám už len stačí tie kapsičky otvárať, triediť semienka a vyberať. Pri tom vám isto pomôžu múdre hlavy pani učiteliek, pánov učiteľov, knihovníčok, knihovníkov a rodičov.

Zo všetkých kvetov, ktoré zo semienok vyčarujete, urobíme kyticu a pošleme ju do neba mojej mame – spisovateľke Kriste Bendovej, pretože sa blíži jej veľké jubileum.

Veľa chuti do čítania, kamaráti moji,
váš Osmijanko

Ak sa chcete zapojiť do 19. ročníka čitateľskej súťaže Osmijanka, všetko potrebné nájdete na www.osmijanko-ba.sk. Uzávierka prihlášok je 8. októbra 2022.

1. o priateľoch dažďa
2. o žabiakoch menom Kvak a Čl'up
3. o mudrcovi Jankovi
4. o osamelom Eliášovi a babičke z vajička
5. o inakosti brata Hlavičku
6. o Permoníkovi z kremnického podzemia
7. o putovaní Mechúrika Koščúrika
8. o čudných krajinách, ktoré navštívil Osmijanko

Milé Slniečko,

srdečne pozdravujem z Košíc zo ZŠ s MŠ na Masarykovej ulici. Som pani učiteľka a spolu s mojimi tretiakmi sme naruživí čitatelia kníh, ale aj časopisov. Teraz čítame Slniečko. Len čo s ním vojdem do triedy, už žiakom túžobne zahrajú očká všetkými farbami. Čítame všetko – básničky, príbehy, rozprávky, náučné texty...

Keď k nám príde Slniečko, už stačí len máličko, aby sme ho otvorili, v príbehu sa objavili.

Ak potrebujem žiakom niečo vysvetliť, poviem im to básňou. Za 25 rokov je tých básničiek už celkom dosť. Volám ich Môj školský kolotoč.

Ďakujem vám za všetko, čo robíte pre naše deti.

Rozcvička

Keď sa povie rozcvička, navlečiem sa do trička, dám si k tomu tepláky a už bežím cez mláky.

Podskočím si ešte raz, po chrbte mi beží mráz. Skáčem ako kengura, veď som tvrdá nátura.

Ako vír sa potočím, potom prudko odbočím, spravím drep a potom ľah, na podlahe ako mach.

Sviečku robím v rýchllosti, je to dobré na kosti. Otočím sa, spravím zhyb, rozcvička nemala chýb.

pani učiteľka Slávka Kalakayová

VÝSLEDKY SÚŤAŽÍ

Michaela Kubíková,
ZUŠ Poprad

Obrázky detí z celoslovenskej výtvarnej súťaže O deťoch, ktoré šli hľadať rozprávku

Stela Mitterová, ZŠ Pavla Dobšinského Rimavská Sobota

PREDPLATITEĽSKÁ SÚŤAŽ

Zo všetkých škôl, ktoré si objednali na tento školský rok Slniečko, sme vyžrebovali dve triedy, ktoré získavajú predplatné Slniečka na celý školský rok zadarmo a kolekciu piatich kníh. Je to trieda pani učiteľky Mgr. Horkayovej zo Základnej školy Alapiskoly v Lelesi a trieda pána učiteľa Róberta Ambroša zo ZŠ s MŠ na Dolnej Trnovskej v Žiline. Výhercom blahozeláme a želáme im pekné chvíle pri čítaní Slniečka.

Zaslaním odpovede dáva účastník súťaže súhlas so spracovaním svojich osobných údajov pre potreby vyžrebovania a zasielania výhier. Šesť mesiacov po žrebovaní budú korešpondenčné lístky a listy s odpoveďami na súťažné otázky skartované a e-mailly vymazané.

📧 slniecko_casopis
📱 [@casopisSlniecko](https://www.facebook.com/casopisSlniecko)

SLNIEČKO

UMELECKÝ MESAČNÍK
PRE ŽIAKOV 1. – 5. ROČNÍKA ZŠ
Založené v Matici slovenskej v roku 1927
Vydáva Literárne informačné centrum, štátna príspevková organizácia Ministerstva kultúry SR.
IČO: 31752381, Evidenčné číslo: EV3197/09

Adresa redakcie: Nám. SNP 12, 812 24 Bratislava.
Telefón: 02/20473513
e-mail: slniecko@litcentrum.sk
Šéfredaktorka: Ľubica Kepštová
Redaktorka: Kristína Soboň
Grafická úprava: Janka Bálík
Obálku nakreslila: Helga Pavelková
Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia
Číslo vyšlo 23. 9. 2022

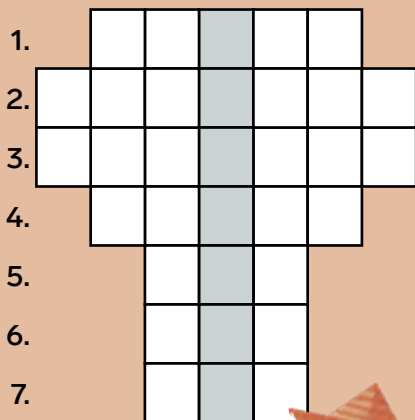
Tlač KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava
Rozširuje ARES, spol. s r. o.
Elektrárnská 12091, 831 04 Bratislava
Telefón: 0800141911
Mediaprint-Kappa Pressegrasso, a. s., Bratislava
Slovenská pošta, Uzbecká 4, 820 14 Bratislava
Vychádza každý mesiac okrem júla a augusta
Cena jedného výtlačku je 1,50 €
Ročné predplatné 15,00 €

O PEKNEJ KNIŽKE

Už ste sa niekedy hrali na to, čo by bolo, keby ste boli niečím iným? Napríklad cirkusantom, kozmonautom alebo padajúcou hviezdou? Že nie? Tak sa túto zaujímavú a vtipnú hru môžete zahrať s autorkou Lenkou Šafranovou a ilustrátorkou Ľudmilou Žoldákovou. Obe pre vás pripravili knižku, pri ktorej sa dobre zabavíte, zasmejete, ale určite sa aj zasnívate a zalietate si v dosiaľ nepoznaných svetoch. Ak radi recitujete, určite vás poteší, že Lenka Šafranová všetky svoje tajné túžby a predstavy premietla do básní, ktoré znejú ako pekná hudba.

Ak si v našej doplňovačke vylúštite, čím by chcel byť hrdina v jednej z básní, občianske združenie FACE, ktoré túto knižku vydalo v edícii Slniečkovo, ju pošle trom z vás, ktorí budú mať šťastie pri žrebovaní. Tajničku nám pošlite do 20. októbra na adresu Slniečko, Literárne informačné centrum, Námestie SNP 12, 812 24 Bratislava alebo na e-mail: slniecko-sutaze@litcentrum.sk.

Viac sa dozviete na www.myface.land

1. opak dediny
2. meniny má 9. 9.
3. všetko okolo nás, čo nevytvoril človek (lesy, voda, živočíchy...)
4. druhý domov žiakov
5. očisti vodou
6. jestvujem
7. vták podobný pštrosovi

